

על המזבח לא תרד. (14)

שנינו במשנה: **מלך בשמאל או בלילה וכו'** מועילה המליקה לטהר מטומאת נבלת עוף טהור.

והוינן בה: ומנלן למעוטי עוף קדשים שנמלק מהאי קרא? דלמא **הא נמי נבילה היא** אלא שהותרה מליקת חטאת העוף באכילה לכהנים מגזירת הכתוב, אבל עולת העוף שנמלקה, שלא הותרה אכילתה, שהרי היא מוקטרת כליל, דילמא תטמא נמי כדין נבלת עוף טהור?

ומשנינן: **אלא** מהכא ילפינן לה: **תלמוד לומר** באותה פרשה של אכילת נבלת עוף טהור **”וכל נפש אשר תאכל נבלה וטריפה** — וכבס בגדיו, ורחץ במים, וטמא עד

תנו רבנן: יכול תהא מליקה בעופות קדשים, שחיה נעשית לפניהם העזרה, מטמאה בגדים בבית הבליעה? תלמוד לומר בטומאת עוף טהור **”נבלה”**, שרק נבלה של עוף טהור מטמאת ולא עוף קדשים שנמלק. (15)

הותרה להם תטמא בבית הבליעה. ומוכרח דהמכניס נבלת עוף טהור אינו לוקה דאל”כ מזה שהתירה לנו התורה מליקת עולה בעזרה מוכח שאין בה טומאת נבלה כלל [וכמו שמוכח בחטאת], אלא ודאי דמצד איסור נבלה בעוף טהור בעזרה ליכא, והנידון הוא רק שיטמא בבית הבליעה.

והגר”ח בהל’ אבות הטומאות כתב בדעת הר”מ, דטומאת עוף טהור נאמרה דווקא בבית הבליעה ולא מצינו באכילות בשאר דברים מקום מסוים לאכילה אלא רק שהדבר יהיה נאכל, מה שאין כן טומאת עוף טהור אינה טומאת אכילה אלא טומאת מקום דהתורה נתנה למקום בית הבליעה שהוא מקום האכילה דין טומאה בנבלת עוף טהור. [וע”כ השמיט הר”מ דין בכדי אכילת פרס.]

ובכתבי הגר”ז לקמן ע א העלה לדון לדברי הגר”ח האם אחרי שהגיע כזית נבילה לבית הבליעה החזיר אותה, אם כיון שזה לא תלוי באכילה גם כן יטמא. והניח בצ”ע. וגם החזו”א בגליונות השיג טובא על דברי הגר”ח דמעשה הבליעה מטמא ולא המקום, דהטומאה חלה במקום שלא יכול עוד להחזיר את המאכל. ובמנ”ח מצוה קס”א נקט דנבלת עוף טהור

14. רש”י פירש שאי אפשר ללמוד קמיצת זר במקדש מקמיצת זר בבמה דבמקדש הרי המנחה כבר נתקדשה בכלי שרת מה שאין כן בבמה אין כלי שרת, ואם כן פסול הזר במקדש הוא פסול אחר והוא גדול מפסול במה, וע”כ אין להכשירו. וכן משמע בדברי התוס’.

אך הגר”ז בכתביו הוכיח מדברי הרמב”ם [בפסוה”מ פ”ג הט”ו] דכתב לחלק בין קמיצת זר במנחה דאם עלה ירד, לבין מליקת זר בעוף דאם עלה לא ירד דאע”פ ששניהם יש בהם פסול, קומץ ירד מהמזבח כיון דלא נתקדש כלל, כלומר דאינו ראוי למזבח, אבל לא פירש שיש בו פסול נוסף ודו”ק.

15. הבית הלוי [ח”א ס”ב אות ח’] חידש שהמכניס שרץ למקדש דלוקה, היינו דווקא בשרץ כיון דמטמא במגע וע”כ לוקה על שהכניס טומאה בעזרה, מה שאין כן מכניס נבלת עוף טהור, דאין בו טומאה מלבד בבית הבליעה, אינו חייב על הכנסתו למקדש. והביא הבית הלוי ראיה לדבריו מסוגיין יכול תהא מליקה שהיא לפניהם מטמאה בגדים אבית הבליעה, וכתב רש”י בד”ה הא, דנהי דהותרה חטאת העוף לכהנים מדין נבילה עולה שלא